

בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת מטות מסעי, כ"ז בתמוז תש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

א. שמיעת שירים בערב שבת ובמוצ"ש בימי בין המצרים. ב. כשרות האייל האדמוני. ג. כשרות שור ז'אבו. ד. ברכת קפה בלי סוכר. ה. רבי שמואל עידאן ז"ל. ו. חצי יום צום בער"ח אב. ז. התורה נותנת לאדם חכמה, שמחה, חיים, שם ושארית. ח. דקדוקים ודיוקים נפלאים בפירוש רש"י ז"ל.

בכניסת שבת כדאי להיות בשמחה

א. אנחנו נמצאים בימי בין המצרים, לכן אנחנו לא משמיעים מוזיקה ולא משמיעים פיוטים. **ביום ששי לפי דעתי מותר להשמיע אחרי חצות, כדי לקבל את השבת בשמחה.** ובמוצאי שבת מי שאינו רגיל בסעודה רביעית ובשירים, ועכשיו יתחיל לשיר, זה נקרא "ושר בשירים על לב רע" (משלי כ"ה כ), לא כדאי. **לכן מוצאי שבת אני לא מתיר.** ורוב העולם גם בערב שבת לא מתירים, הם לא יודעים בכמה שמחה צריך לקבל את השבת, בניגוד לאלה שרואים בשבת מעמסה, אבל להפך **"כי יום שמחות הוא ותשמחני"**, "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עוגג", כתוב **"וביום שמחתכם ובמועדיכם"** (במדבר י"י), ואמרו בספרי (פיסקא ע"ז) **ביום שמחתכם אלו השבתות!** לכן בכניסת שבת כדאי להיות בשמחה, להכין את עצמו בשמחה, אבל מוצאי שבת זה אחרת.

"ראיתי את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה"

ב. אבל יש לנו שמחה מיוחדת. שבוע שעבר דברתי על האייל האדמוני (בעלון הקודם הערה 14), והראו לי ספר נחמד מאד - **שו"ת מחקרי ארץ**, של הרב **רבי רזיאל כהן** שיהיה בריא (מבוגרי הישיבה), לא ידעתי שהוא למדן עד כדי כך, הספר מושקע, השקיע בו חלבו ודמו, בחלק ד' (יורה דעה סימן ל"ה) דיבר על האייל האדמוני, וגם הביא שם את הניסיון שאני שמעתי (ולא ראיתי) שהחלב של האייל האדמוני מתגבן (שם אות ד), וזו אחת ההוכחות שהוא טהור, שהרי חלב בהמה טמאה אינו מתגבן, וחלב בהמה טהורה מתגבן. **הוסיף עוד טעמים ונימוקים להסביר שאפשר להכשיר את האייל האדמוני.** (כמובן אחרי שישבו כמה רבנים וידונו ויחליטו. ושאל אחד לא יהיה קשור לדעה הקדומה שלו).

שור ז'אבו

ג. דבר שני. דברנו (בעלון הקודם אותיות ו-ז) על שור הבר המכונה שאבו (או ז'אבו) שהחזון איש אסר אותו (י"ד סי' י"א אות ד), ואמרתיו זו דעת יחיד, כי לא שמענו מסורת לגבי בהמה וחיה, אלא צריך רק שתהיה מעלה גרה ומפרסת פרסה, זה הכל. ככה מפורש במשנה (תולין דף ב"ט ע"א), וככה מפורש בהלכה

- למה הם מפרשים ככה? כי היה צריך לומר **ובימי שמחתכם**. ואבן עזרא מביא את זה שם: **"המעתיקים פירשו וביום שמחתכם שבת"**. מי זה המעתיקים שכותב האבן עזרא? **פירושו חכמים**, שהם העתיקו תורה שבעל פה איש מפי איש.
- מי שאמר לי את זה בזמנו, אמר לי תפרסם את הדברים. אבל איך אני אפרסם? אפרסם בשם משהו אחר? אתם ניסיתם אתם תפרסמו. ומאז לא נשמע כלום, "לא נשמע קול הברה". אבל הנה הרב רזיאל כהן הביא את זה.

(בשלחן ערוך יורה דעה סי' ע"ט ס"א). **מסורת צריך רק בעוף בלבד**, העופות צריכים מסורת, ולמה לא נדון בהמה וחיה כמו עוף ויצטרכו מסורת? קודם כל הפוסקים לא אמרו כך, יש אומרים שלפי הש"ך (י"ד סי' פ"ס סק"א) גזרו פעם גזירה כזאת, אבל הגזירה הזאת מתי נעשתה? אני לא יודע. הרי מרן לא הביא אותה, הרמ"א לא הביא אותה, והש"ך נולד כחמשים שנה אחרי פטירת הרמ"א, (הרמ"א נפטר של"ב או של"ג, והש"ך נולד בשפ"א), ובזמן הש"ך פתאום הייתה גזירה כזאת לא לאכול בהמה רק במסורת?! מתי נעשתה הגזירה הזאת?! אבל גם אם נאמר שהיתה גזירה כזאת, יש בהלכה לגבי עוף שאם **בעיר פלונית לא אוכלים אותו מפני שאין להם את העוף הזה, ובעיר אחרת אוכלים אותו ויש להם מסורת, יכולים בני העיר הראשונה לסמוך על העיר השניה** (ב"ח ש"ב פרשת אמור אות י"ז ועוד). למה? כי מה שהם לא אוכלים זה לא מחמת גזירה, אלא כי הם לא מכירים את העוף הזה, "לא ידענו את האיש ואת שיחו" (ע"פ מ"ב ט"ו א), אבל עכשיו כשמכירים, מכירים. **אם זה נאמר בעוף שאוכלים במסורת, על אחת כמה וכמה לגבי הבהמה הזאת.** ובזמן החזון איש, **השור הזה (שור שאבו - שור הבר), היו אוכלים אותו גם בתימן וגם בבבל**, והם לא קטלי קני באגמא, המסורת של תימן חשובה מאד, וגם המסורת של בבל חשובה מאד. למה אנחנו נפסול אותם? אם הם אוכלים אותם מדורי דורות, גם אנחנו נוכל לסמוך עליהם. אלא מה? החזון איש ע"ה היה מפחד מכל שינוי קטן, ראה בכל דבר רפורמה, לכן גם בדבר הזה (שור הבר) לא

- יש כמה דברים שאנחנו נעזרים בדברי בן איש חי [גם בעיניים כאלו], למשל דג פלוני נקרא אצלנו ככה, ככה כותב בן איש חי (ש"ב פרשת אמור אות י"ח), "הוא הדג שנקרא בגמרא שיבוטא". שיבוטא של הגמרא, נקרא בערבית בבלי שבוט.
- פעם אחת בא אליו משהו, רצה שהוא יסכים על **הג'לטין** (שנעשה מעצמות בעלי חיים טמאים), החזון איש הבין בשביל מה הוא בא, והוא בא ולא דיבר כלום, הביא איזו מעטפה סגורה, וקירב אותה לחזון איש, קירב לאט לאט עד שהגיעה לידו של החזון איש, החזון איש הרחיק אותה לאט לאט עד שהגיעה לשני... ועוד פעם ככה, זה מחזירי זה מחזירי. קם והלך בפחי נפש. שאלו את החזון איש: מה אתם עושים? מעשה להטים? מה זה? הוא מביא לך פתק אתה מחזירי את הפתק, והפתק סגור? אמר להם: אני יודע מה יש בו. אמרו לו: הרב יודע?! מאיפה הרב יודע? אמר להם: רוצים שאני אסכים להתיר את הג'לטין, אבל אני לא רוצה להתיר, אמר במכתב הזה מסתמא כתבו על הג'לטין. אמרו לו: אז תגיד להם שאתה אוסר, אמר להם: לא, מספיק שאני נדרשתי לנושא הזה? יאמרו הנה החזון איש מתיר, אפילו אני אומר אסור ואסור ואסור, יגידו הוא אמר מותר ומותר ומותר... לכן לא רציתי להתעניין בה. אמרו לו אתה אומר את זה ברוח הקדש? אמר ככה אני חושב, וכך היה, התברר שבמכתב הזה היה דבר כזה. **ודעת המתירים שהג'לטין הזה מותר כי הוא נעשה עפרא בעלמא**, ויש הרבה פוסקים ככה, ככה כותב גם בספר טהרת המים של הרב **ניסן טלושקין** מחסידי ח"ב, ראיתי אותו זה לפני כמה שנים, בסוף הספר (עמ' של"ב) מדבר על זה, **ככה דעת הרב עובדיה ע"ה** (ביבי"א חלק חמישי חיד"ו סי' י"א, וח"ח חיד"ו סי' א'), אבל החזון איש לא רצה להתיר. החזון איש בכל שינוי

להקדשות והנצחות 052-7130-552

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:06	20:21	20:59
19:23	20:23	20:56
19:14	20:24	20:57
19:22	20:21	20:54

רצה להתיר, אבל למעשה הוא מותר. אין בזה כלום. (וגם האדמוני, אם ישבו עליו רבנים ויבדקו, יכולים להתיר אותו).

קפה בלי סוכר

ד. אמרנו שמי ששותה קפה בלי סוכר לא יברך עליו (עלון מס' 218 אותיות י"א). **אבא ע"ה** לפעמים שתה בלי סוכר. לא מפני שהיה לו סכרת (לא מינה ולא מקצתה), אבל כשהיה מוכרח לשתות לפני התפלה אחרי עמוד השחר, היה שותה אותו בלי סוכר, כי ככה הרב חיד"א כתב (ברכ"י סי' פ"ט סק"ב), אבל מעולם לא שמעתי אותו שברך עליו, זו לא ראייה כי אולי בירך בלחש, אבל מעולם לא יצא מפיו שצריכים לברך על זה (אפילו עשיתי לי סימן. קפה בלי סוכר ר"ת קבס... מה זה קבס? אדם שונא דבר, לא רוצה אותו, איך אפשר לשתות אותו בלי סוכר?). שבע שעבר בא [חתני] **רבי ליאור** שיחיה, ואמר לי מה המקור לזה? אמרת לי בווא נבדוק איפה כתבו האחרונים על קפה בלי סוכר לפני התפלה, בדקתי בספר כף החיים, מרן אומר (סי' פ"ט ס"ג) מים מותר לשתות קודם תפלה בין בחול בין בשבת, וכתב כף החיים (סי' ל"א): "דוקא בלי סוכר, אבל בסוכר אין לך גאווה גדולה מזו, והוא הדין לקפה שמותר לשתותו קודם תפלה, כדי שיוכל לכוון דעתו להתפלל, ובפרט בארץ מצרים שאין הדעת מתיישבת בלא קפה, אבל בסוכר אסור. פרי חדש (אות ג), יד אהרן (בהגהות בית יוסף). וכן כתב ברכי יוסף (אותיות א' ב') בשם הרב משה זכות. וכן כתב עיקרי הד"ט, אלא שהוא ז"ל (בעל עיקרי הד"ט)⁵ אמר שמי הקאוי (קפה) אף בסוכר יש להתיר, שאם לא כן אינו ראוי לשתיה למי שאינו רגיל, כל שכן שלדעת הרופאים ראוי לשים בו מעט סוכר לתקן מעט מרירות הקפה (כתב את זה בסימן א' אות ו', ושוב פעם חזר על זה בסימן י"ז אות ל"א), וכן כתב סידור בית עובד (בדיני תפלת שמונה עשרה אות ס"ג בשם האחרונים) דמי שאין דעתו מתיישבת עליו בתפלתו אם לא ישתה קפה, ואינו יכול לשתותו בלא סוכר מותר". הנה הוא אומר 'שאינו ראוי לשתיה', ואם זה לא ראוי לשתיה למה נברך עליו? הרי כל דבר שהוא לרפואה, אם יש לך בו טעם מברכים עליו, (למשל אדם ששותה סירופ ויש בו טעם טוב יברך עליו שהכל), אבל אדם ששותה סתם דבר מר כלענה לרפואה, לא יברך עליו. זה דבר ידוע ומפורסם. אגב: סבא ר' רפאל ע"ה היה לו סכרת גבוהה. והיה שותה קפה עם סכרין (סוכרזית).

אם שותה שלא לצמא

ה. אחר כך בא הרב אדיר כהן שיהיה בריא⁶, הביא את כל המקורות שמדברים בנושא הזה, כתב לי תשובה (קיבלתי אותה אחרי שפתחתי כף החיים), אומר ככה: עיקרי הד"ט כתב (סי' א' אות ו') שאינו ראוי לשתיה מי שאינו רגיל, והניף ידו שנית (סימן י"ז אות ל"ד) שהפרי חדש שאסר עם סוכר דיבר לפי מקומו, שכן על פי רוב שותים בלי סוכר, רק לעתים מוסיפים לתענוג, מה שאין כן אצלנו שאין דרכנו בכך, כלומר אין דרכנו לשתות קפה בלי סוכר. וכן כתב מהרש"ם קטן ראה בזה חורבן, הוא לא התיר לאשכנזים לבטא שם ה' נ' כמו הספרדים, (יש אומרים שאסר לכוילי עלמא, אבל זה לא נכון, מבואר בספר פאר הדור (ח"ד עמ' ר"ג) שאסר רק לאשכנזים), אם ירצו לבטא כל התפלה כמו הספרדים כמו שמדברים בארץ ישראל מותר, אבל בשם ה' צריך לסמוך על המסורת האשכנזית, לא היה לו ראיות לכאן ולכאן, אבל לא רצה לשתות. 5. זה חכם איטלקי מאיטליה שחי אחרי הרב חיד"א. שמו **רבי דינאל טיראני**, יש כותבים בלי א', אבל זה לא טיר'ני, אלא טיר'אני, רבי דינאל טיראני, קרא לספרו 'עיקרי הד"ט', מאיפה הגיע השם הזה? מעיקרי הדת'. הרמב"ם קבע עיקרים של הדת, "ג' עיקרים" זה הדת בתי"ו, והוא החליף את התי"ו בטי"ת - עיקרי הד"ט. ומאז ועד היום ידוע שמו, עיקרי הד"ט. 6. הוא העונה על כל הקושיה שמקשים עלי, ואני לא ידעתי, חשבתי קושיא אחת או שתיים בחדש, אמר לי מקושיא פלונית לפני חודשיים שלושה עברו בינתיים מאה מכתבים. מה זה?! שיהיו בריאים.

בספר דעת תורה (סימן פ"ט ס"ג): "ונראה לי דהאידינא שכל העולם שותים עם סוכר, וכמעט אי אפשר להם לשתות בלא זה", אי אפשר להם לשתות בלא זה (מהרש"פ היה גאון גדול, בעל זיכרון אדיר, מיוחד במינו. והוא חבר בדבר זה לעיקרי הד"ט. זה מאיטליה וזה מפולניה). וכבר הארכתי בזה בשו"ת ויען הכהן ח"א סי' ט'. אחר כך מצא עוד, הגאון מוילנא בספר אמרי נועם על מסכת ברכות (דברים ששמעו מפיו של הגר"א), והוא כותב ככה (דף מ"ה ע"א): "וכן אם שותה תה בלא סוכר אין לו לברך אפילו ברכה ראשונה אם שותה שלא לצמא, (אבל אם הוא לא צמא למה הוא שותה אותו? כדי שלא יצא ככה מהשינה ישר החוצה ויתקרה מעט, או שיש לו איזו תרופה לקחת וכדומה). אבל שאר משקין אפילו אם אינו שותה לרפואה צריך לברך, שיש לו הנאה מהם". הגר"א כתב את זה בתה, והוא הדין בקפה. אם שותים בלי סוכר ולא לצמא (כי אדרבא הוא מצמיא יותר) לא מברכים.

מי שאוהב קפה בלי סוכר

ו. אבל יש אומרים שהיום יש הרבה אנשים ששותים בלי סוכר⁷, אם תביא להם קפה עם סוכר לא שותים, לא בגלל שיש להם סכרת, אלא הם לא אוהבים עם סוכר. אבל יש לנו דוגמא כזאת, בן איש חי אמר (ש"א פרשת נשא סעיף ו') יש שאלה אם הביאו ארק באמצע הסעודה, האם דינו כמו מים שמרן אומר (סי' קע"ד ס"ז) לא לברך עליהם כי האוכל הוא שגרם לשתות מים, והוא הדין לארק, או נאמר כי השכר בא לעכל המאכל, זה משקה שאינו קשור בכלל למים, אז בן איש חי מצדד לכאן ולכאן. אחר כך אמר יש עוד בעיה בשיכר, שהברכה על השיכר אינה ברורה אצל כל אדם, יען כי הוא שורף הגרון, ויש כמה בני אדם שהוא בשבילם קוץ מכאיב. זה מכאיב להם את הגרון, ומחמת זה נוהגים לשתות אחריו מים תכף ומיד. לעומת זה הגאון רבי בן ציון אבא שאול אומר (שו"ת אור לציון ח"ב פרק י"ד הערה כ"ז) לא, פוק חזי מה עמא דבר. כולם שותים ארק, מה הבעיה? קוץ מכאיב? אין קוץ מכאיב. אבל אני חשבתי שיש הבדל בין סוגי הארק, זה לא אותו דבר, יש כמה סוגים⁸. יש לנו באמת סוג בתוניס נקרא 'בוכה בוכוזה', שכאשר שותים אותו הוא כמו קוצים ממש. אי אפשר לשתות אותו. סבא ע"ה היה שותה אותו, הוא היה מבוגר והיה קר לו, אחרי ששותה ממנו טיפה, אומר לנו: שלמה המלך אמר "לץ היין הומה שכר וכל שוגה בו לא יחכם"⁹ (משלי כ' א'). "הומה שכר" זה ארק, איזה ארק יש לנו פה, כל כך 7. אמרו שיש חנות אחת בבני ברק שמוכרת סוגי קפה בלי סוף, כולם בלי סוכר. מאז שיצאה השמועה על הסוכר הזה שהוא לא טוב, הרבה מתרחקים ממנו. באים אנשים בפורים מה נעשה, איך נעשה? בפורים צריך לאכול כל מיני מגדנות ומעדנים וכולם עם סוכר, איך כתוב במגילה? "הפיל פור הוא הגורל" (אסת"ג ז'). פור גימטריא סוכר, תפיל את הסוכר, הפיל פור הוא הסוכר לפני המן, אם אתה לא רוצה להיות כמו המן אל תיקח סוכר... מביאים לי לפעמים מגדנות בלי סוכר, תקח מלוח גם הוא טעים, תקח פירות, אין בהם כל כך סוכר, תקח קצת, אפשר להסתדר בלי סוכר. הסוכר הזה כשהמציאו אותו, חשבו זה משהו עולמי, אבל עכשיו רואים איך העולם הולך ומדרדר מהסוכר הזה. 8. יש שבעה רקיעים ושבעה ארקים... ארקים זה קרקע, "אלהיה די שמיא וארקא לא עבדו, יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה", זה פסוק בירמיה (י"א), אומר, תכתוב מכתב לגויים, האלהים והאלילים שלהם לא עשו לא שמים ולא ארץ, שיאבדו מן העולם. ארקא פירושו קרקע כמו ארעא בגמרא. 9. ואני לי פיירוש יפה לפסוק הזה, היין הטוב ביותר זה היין שהיה ידוע רבא למזוג אותו. רבא אמר "חמרא וריחני פקחין", זו גמרא בסנהדרין (דף ע"א), ורש"י אומר: פקחין. עשאוני פקח. כתב את זה שלא תקרא בגמרא פקחין, וכי היין והבשמים הם פיקחים? אלא הכוונה פקחין - פקחו אותי, טוב. וכתוב במקום אחר שרבא היה מוזג ככה: שלושת רבעי מים ורבע יין (שבת דף ע"ז ע"א ועוד), היין שלו חזק מאד. (פעם הביא לי יין כזה המנוח חזקיהו שמעון, בבית חולים תל השומר בתשל"ד, אמר לי זה יין ביתי, אבל אסור לשתות אותו ככה. צריך לשים בו הרבה מים, הוא באמת חזק מאד). אז רבא היה עושה שבעים וחמשה אחוז מים, ורבע - עשרים וחמשה אחוז יין. והיין הזה היה טעים מאד, פעם טעם אותו רב יוסף, הוא היה סגי נהור, ואמר היין הזה עשה אותו רבא (עירובין דף י"ד ע"א). והפסוק רומז על היין הזה, "לץ היין" היין צריך להיות במידת ל"צ - שלושים תשעים, אם שלושים גרם יין - תשעים גרם לעומתו מים, "וכל שוגה בו" - מי שיטעה ביחס הזה, שהוא כמו ב' לו' שתיים מול שש,

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מצנה סאפאני בכל נשאל הכתי
02-5353-383 סת"ם
רביית ממונת כשרות
פתוח 24 שעות ביממה!
חדש! 24 שעות ביממה!
צברית - אנגלית - צרפתית - אלהרית - פרסית

טעים, יש לנו ארבעים מעלות חמשים מעלות, אין יותר. בחוץ לארץ, ארק לא טעם לא ריח, ממש כמו קוצים כמו שאומר בן איש חי. אז לא קשיא מידי. מר כי אתריה ומר כי אתריה. הרב בן ציון אבא שאול מדבר על ארק של ארץ ישראל שהוא טעים, והרב בן איש חי מדבר על ארק של חוץ לארץ, עושים אותו מתמרים ותאנים וכל מיני דברים כאלה, לכן אין ללמוד אחד מהשני. אם כן גם כן פה, מי שבטבילו הקפה טעים בלי סוכר, אולי לא נאמר "בטלה דעתו אצל כל אדם" ויכול לברך עליו, אני התרגלתי בו, אבל הוא לא ממש טעים, אלא זה מעורר, אם אני לא שותה קפה לא יעורר אותי.¹⁰

שמח בטבילה יותר מכל תענוגות הים

ז. הערב הזה כ" בתמוז, זה יום פטירת המנוח רבי שמואל עידאן ז"ל מנהל הישיבה (כסא רחמים) מיום שנוסדה בארץ, מתשל"א עד ליום פטירתו בתשנ"ז, עשרים ושש שנים לשם שמים ללא תמורה. והוא היה כל כך שמח לעשות מצוות, כשהיה גר לפעמים בקיץ בעיר קיט "חלק-אלואד" (קיט כמו קיטנה. עיר שיש שם אוויר וים), אני פעם אחת התפללתי שם [ביום כיפור] לטובת הישיבה בשנת תשכ"ה,¹¹ ושם עשינו ליל מוצאי כיפור בבית שלו (זה היה פעם ראשונה שטעמתי ענבים קרים מהפריז'דר, זה היה משהו מיוחד בשבילי... לא היה לנו פריז'דר בבית), והוא אמר ששלושה חודשים האלה שהיה בחלק-אלואד, הים היה על ידו, וכל בוקר הוא הולך לטבילה, (נכנס קצת עמוק שאף אחד לא רואה אותו, או שלוקח איזה בגד שהוא רחב והיה טובל), והיתה לו שמחה בטבילה יותר מכל התענוגות של הבריכה ושל הים. יש לו שמחה במצוות.

היה רבי שמואל עידאן ע"ה חושב על העתיד

ח. כשהוא הגיע לא"י, אף אחד לא היה מכיר את חכמי תוניס, אף אחד לא יודע מהם כלום. רק לפעמים נותנים להם איזו מחמאה,¹² אין כלום. בקושי יש את הרב צבאן והרב פלוני והרב אלמוני, אבל עד שלא נוסדה הישיבה כמעט אין זכר ללימודים של חכמי תוניס, עד שבאה הישיבה היו כמה בחורים שאבותיהם הכניסו אותם לישיבות, אבל איזה ישיבות,

"לא יחכם", לא יהיה חכם כמו רבא... רבא היה יודע איך לשתות.

10. לפעמים לא יודעים בדיק את הקפה שלי. רבע כפית קפה בתוך מים חמים. אם שמים לי חצי כפית או כפית שלמה רחמנא ליצלן... אני לא יכול. פעם הייתי אצל אבא, שמו לי שתי כפיות וחצי סוכר (לא קפה), אמרתי לו יותר מידי סוכר, מה זה? אמר לי שלא תגיד קמצנות... מה קמצנות? אני לא אוהב סוכר, הסוכר בכלל לא בריא בשבילי, אבל שתי כפיות סוכר וחצי? יותר מדאי... אבל קפה גם כן אם תשים הרבה חונק את הגרון, הקפה הזה מייבש את הפה. מייבש את הליחה, מעט זה טוב. לא יותר מזה.

11. זה היה חודש וחצי לפני שהתחנתי, היתה לי תפלה כל כך יפה, שאני מקווה שאזכה פעם אחרת להתפלל כך. מה כל כך יפה? אני מתפלל מוסף של כיפור, ויש שם וידי הארון של רבי שם טוב ארדוטיאל (הרבה לא אוהבים אותו, אומרים הוא מאריך במליצות ואין בהם טעם, אבל הם לא טועמים אותם, הם לא מבינים אותם, המוח שלנו הטפף והתאבן, לא מביין מן זה מליצות של פעם) "רבנו של עולם, בראתי בחורותי סר הלם, יצורי כצל כולם. וחטאי אדומים כשנים, וקוצותי כשלג לבנים, לפי רוב השנים. אשר חלפו ברדפי כל תאוה, ועברו בעוברי כל מצוה, ויכלו באפס תקוה". דברים כדרכונות. ולעומתי מול החלון יש ים, והים זורם, אין בו אף אחד (ביום כיפור גם הערבים נראה שלא הולכים לים, בכל אופן לא ראיתי שם אף אחד), כולו גלים, ואני מגיע: "ואם חטאתיך כמי הים וגלם, ואשמותיך ככוכבי השמים וחילם, חסד ה' מעולם." "אכן כליותי יסרוני וספעי ישיבוני וכו', אל תתיאש מן הרחמים, כי עוד השמש במרומים, ולא אץ לבוא כיום תמים", ואני רואה את השמש בחצות היום, אני מרגיש השראה מיוחדת, כי אני בטבעי רגיש, ואלה מלים מיוחדות במינן.

12. הרב רבי יצחק נסים ע"ה אומר, בתוניס יצאו חכמים גדולים, כמו ערך השלחן, אבני צדק, אבל גם אתם היום תמשיכו בדרכם, בסדר, חזק וברוך. זאת אומרת היום אין כלום...

ישיבות של אשכנזים, מפלפלים בקצות החושן, רבי עקיבא איגר, ובספרו של רבי משה אפשטיין - לבוש מרדכי, כל מיני ספרים כאלה. וחכמי תוניס - לא יזכרו ולא יפקדו¹³, עד שבאה כסא רחמים. וכבר לפני כסא רחמים היה רבי שמואל עידאן חושב על העתיד (איך אומר יאיר לפיד? יש עתיד...), היו יושבים הוא ורבי נחום סעדון ז"ל, והיו מביאים כתבי יד של חכמי ג'רבא כדי להדפיס אותם (כמו של ר' סאסי כהן)¹⁴, אבל למי אתה כותב?! אתה מדפיס ספר ברכת ה' על מסכת שבת חמש מאות עותקים, אבל אין מי שקורא?! אבל עכשיו 13. היה אחד אצלנו שעבר לישיבה מסוימת בירושלים, וראש הישיבה שם ראה אותו שמעיין במשמרות כהונה, פנה לתלמיד אחד, אמר לו תגיד לו שישגור. מה קרה?! זה בחור שמו חיים הלוי, כדי לקבל אותו בישיבה גדולה כזאת, אמר לו ראש הישיבה: בוא אני אבדוק אותך, מה למדת? אמר: אני למדתי הלכה, אמר לו: הלכה?! אתה לא יודע גמרות?! אמר לו: לא יודע, טוב, למדתי הלכה, הנה יש כאן ר"מ אחד בקי בהלכה, הלך אליו, ושאל אותו סתירה בהרמב"ם, אמר: תן לי זמן לחשוב, חשב ואמר תירוץ, אמר לו: אשריך, כיוונת לדעת רבי חיים הלוי, הוא שמו חיים הלוי, והוא אומר לו כיוון לדעת רבי חיים הלוי, חשב שהתכוון אליו... לא, רבי חיים מבריסק שמו רבי חיים הלוי... אז הוא התקבל שם. אבל לקרוא במשמרות כהונה זו 'עבירה'...

14. ולפעמים המדפיסים עושים הרבה שגיאות ולפעמים מחסרים שורות שלמות, ואפילו שהיו מגיחים, ואחד קורא מכתב היד והשני משווה עם הדפוס, עם כל זה קרו טעויות. שורה שלמה הלכה לאיבוד, כי באו לתקן שורה, אבל לא מחקו את השורה המשובשת, אלא השאירו אותה והחליפו במקומה שורה אחרת כתובה, ושמו במקומה שורה חדשה, מה קרה כאן? לך תדע מה קרה כאן, ואיפה כתב היד? לקחו אותו לירושלים לספריה הלאומית, שיש שם כתבי יד של חכמי הדורות, לפעמים אתה יכול למצוא, ולפעמים הכל נאבד.

שותפים
ש"י מוסדות נאמ רחמים
נישתינו צו יוסאס יאיר
הג"ר מ' מאונו שלי"ם א'

**בשנה האחרונה
תמכנו ב-**

1,120
משפחות

**שולחן חג
בכבוד!**

חייבים להמשיך!

***3495**

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מגיחים מוסמכים מיושבת כסא רחמים

תורת חיים

יא. הבחורים האלה חושבים שכאשר לומדים תורה, מבזבזים את זמנם. בואו נעשה חשבון, מה ישאר אחרי מאה ועשרים מאביגדור ליברמן? יכתבו את תולדותיו: ה"חכם והצדיק" הזה נלחם כמו אריה על "זכות השויון", שכולם שווים... האם יצא לו משהו מזה? שום דבר לא יצא לו מזה, רק מודעות שהחרדים אשמים, וכל הדברים האלה. והוא צועק ומבזבז כספים בלי סוף. וגם שמעון פרס אותו דבר, שהיה רחוק רחוק¹⁸, אנשים שהם רחוקים מהתורה, רחמנא ליצלן¹⁹. א"כ מה ישאר ממנו? מה יצא מכל זה? **תורה יש בה חיים, תורה יש בה חכמה, תורה יש בה שמחה. תורה יש בה הכל. אני מבין שלפעמים אדם לא יכול להעמיק, אבל במצב כזה תלמד דברים קלים יותר, תלמד ספרי רבי יוסף חיים - בן איש חי, או שם הגדולים לרב חיד"א שכל מלה שם פנינה.**

את לימודי הכלכלה השלים אצל רבנו ירוחם

יב. ואקריא לכם סיפור מספר "חכמת הנפש היהודית"²⁰ (עמוד 143): נגיד בנק ישראל מר²¹ סטנלי פיישר הגיע לנחם בימי השבעה על פטירת אבי מורי הרב שלמה לורנץ, ושאל אותי: בכירי הבנק אומרים שהמנוח הרב לורנץ היה "גאון נדיר" בתחום הכלכלה, ורצוני לדעת באיזה בית ספר גבוה הוא למד חשבון, ובאיזו אוניברסיטה הוא למד כלכלה? השבתי - כותב המחבר - **אבא למד חשבון ב"חיד"א בבודפשט, ואת לימודי הכלכלה השלים אצל רבנו ירוחם הלוי ליבוביץ' בישיבה גבוהה מיר שבליטא...** והנגיד היה מופתע, איך יתכן שלמד חשבון ומתמטיקה וכלכלה אצל רבי ירוחם הלוי ליבוביץ'? אמרתי לו: **העיון התלמודי הוא מיוחד במינו, ומי שהשקיע את מיטב שנותיו בעיון התלמודי, יוכל ללמוד במשך חייו כל מקצוע בקלי קלות.** סטנלי פיישר הביע צער שלא שמע את הדברים כמה שבועות לפני כן, וכך אמר: לפני כחודש השתתפתי בכנס העולמי לנגידי הבנקים (כי גם הוא נגיד - נגיד בנק בישראל), ואחד מהם שאל אותי: איך היהודים עשירים כל כך? והוא ניסה לרמוז שאולי יש להם תכונה של "מונקי ביזנס" (מה זה מונקי? אני לא יודע), ועניתי מה שעניתי, והרגשתי שזו לא התשובה האמתית. ועכשיו אני מבין את סוד ההצלחה של יהודים לומדי תלמוד.

אדם שלומד תורה זכרו ישראל לעד ולדורי דורות

יג. ולא רק שהתלמוד מפקח את האדם, ולא רק שסוף הכבוד לבוא, ולא רק שכאשר תלמד תלמוד תוכל להיות אחר כך רופא מדופלם²². אלא יותר

18. בגיל אחת עשרה קיבל ברכה מהחפץ חיים (וחי שנים כמו החפץ חיים). ואחר כך הוא התרחק. ושנה אחת בשנת תשס"ח, אמר הרי יש לנו מדינה כבר ששים שנה, בואו ונכיר טובה להקדוש ברוך הוא, נעשה שבת אחת שכל המכוניות וכל האוטובוסים ישבתו, נעשה קצת הכרת הטוב פעם אחת. אחרי הכל יש לו משהו בלב, אבל גם זה לא עלה בידו. 19. יש אחד מושרד (ח. חפר) ששר נגדו: "איך הפשפש עלה למעלה? לא מובן, לא מובן". מי זה הפשפש? זה כינוי לשמעון פרס, כי פשפש למפרע זה ש"פ ש"פ, וזה ראשי תיבות שמעון פרס. והוא מתפלל, איך הוא עלה למעלה... 20. כתב אותו הרב יצחק לורנץ, הבן של הרב שלמה לורנץ שהיה חבר כנסת מטעם אגודה. 21. אנחנו אומרים מר בחולם, אבל העולם אומרים בפתח. "הנה לשלום מר לי מר" (ישעיה ל"ח י"ז)... 22. איך אני יודע? כי החזון איש היה נותן עצות לרופאים, ושאלו מאיפה למד את זה? יש אומרים שהיה לו איזה ספר רפואה מלפני 150 שנה מתקופת ההשכלה, והוא עבר עליו ולמד אותו. ואומרים על הגאון מוילנא שהיה לו ספר של ניתוח, וכשהיה נכנס לבית המרחץ היה קורא בו בדרך אגב כל פעם, וכך למד את כל כללי הניתוח וכל גוף האדם, ורצה להיות רופא בפועל. אבל אביו אמר לו לא, אל תלמד רפואה הלכה למעשה, כי לפעמים תהיה באמצע סוגיא, ויאמרו לך יש כאן פיקוח נפש, יש אדם שאף אחד לא יודע איך לטפל בו, ואתה תצטרך ללכת לטפל בו, ואם יקרר פעם אחר פעם, אנחנו נפסיד את התורה שלך. התורה שלך תשאר לעולם ולעולמי עולמים, ואילו הניתוח זה לאדם פרטי. יש מי שמטפלים בזה, ואתה תלמד תורה. אז היה יודע רק בתיאוריה

ברוך השם יש מי שקוראים, ועושים הגהה מדויקת ועושים הכל. רבי שמואל עיידאן היה צופה לעתיד מה יהיה¹⁵.

"עוזר דלים הושיעה נא"

ט. מכאן אני עובר למה שקורה בזמן הקורונה האומללה הזאת. יום אחד ראיתי אחד עטוי במסכה ושם את הכיסוי על האף, וקראתי עליו את הפסוק "ועל שפם יעטה" (ויקרא י"ג, מ"ה), וכשהזכרתי את הפסוק הזה עשיתי גימטריא, **"ועל שפם יעטה"** גימטריא: **כתר (620)**, וכתר זה קורונה. והפסוק מלמד אותנו שכאשר יש קורונה, תכסו את השפם ואת כל הפנים. ואחר כך מצאתי עוד דבר, "עוזר דלים הושיעה נא" [פיוט אשכנזי בהקפות בשמח"ת (הקפה ו')] - **"עוזר דלים"** גימטריא **קורונה** בדיוק. ומה הקשר בין עוזר דלים לקורונה? כי היום הקורונה מרוששת את המדינה, לא רק מחלות ויסורים, ולא רק שטובי הרופאים נלחמים על כל חולה, אלא גם אוכל כמעט אין. אין כסף, ואין פרנסה, ואין מטוסים, ואין נסיעות, ואין שום דבר. אנשים יושבים בטלים מאובנים בבית. וכל מיני מריבות בין בעל לאשתו, ובין אב לבתו, כל הזמן רבים, מה נעשה.

קדשו צום קראו עצרה

י. צריך להתפלל על המצב, ולכן אמרתי **בלי נדר יום שלישי השבוע, ערב ראש חודש נעשה תענית. ואפילו שאין מתענים על הדבר** (משנ"ב ס"י תקע"ו סק"ב וכה"ח שם אות ו', בשם האחרונים), **אבל הכוונה שם לתענית שלמה, אבל חצי יום בלבד מותר.** ודוקא מי שיכול, אבל מי שלא יכול שלא יצום, רק יתפלל, ואחרי העמידה יגידו **"אבינו מלכנו מנע מגפה מנחלתך"**. ונתפלל שה' יתן דעת בלב הרופאים בעולם כולו, וכל שכן בארץ ישראל, שימצאו תרופה לנגיף הזה, שהוא יותר גרוע מחיידק, שהוא קטן מאד ומדביק מאחד לשני ולשלישי ולרביעי¹⁶. וגרוע מזה, שיש מלונית ששולחים לשם את מי שנדבק לשהות שם. ובאים בחורי ישיבות ורואים עולם אחר לגמרי (הם אמנם יודעים שיש עולם אחר - עולם של החילונים. ומדי פעם שומעים שיחות מוסריות מראשי הישיבה, ומתחזקים בלימוד)¹⁷. וקל וחומר כשאדם יושב חודש חודשיים ויותר הוא וחבריו במקום אחר לגמרי, עם טלויזיה ואיפון וכל מיני דברים נוראיים ואיומים, יש כאלה שלא רוצים לחזור ללמוד, ושמעתי שכבר שתי ישיבות נסגרו - אחת בבני ברק ואחת בירושלים, כי יש כאלה שלא יודעים את הערך של התורה.

15. וכמה שהפציר **באבא ע"ה** שיעלה לארץ, אבא פחד, כי היה מקבל את הדפים השחורים של "משמרת חומתנו", שלא השאירו מלה על ארץ ישראל - "ויוציאו דיבת הארץ" (במדבר י"ג ל"ב): בני ארץ ישראל הם רשעים ארורים ופושעים, אוכלי השפן והחזיר. **אבל לא כתבו שיש לעומתם מאות אלפים ששומרים שבת כהלכתה, ולא מטלטלים בשבת כי לא רוצים לסמוך על הערוב.** מה נעשה? כך היה. וגם היום יש עדיין אנשים כאלה, כתבו ספר על הרב **עובדיה ע"ה**, וכתבו שם: הרב קם מפני שמעון פרס. ומביאים תמונה. נראה לכם שקם מפני שמעון פרס?! הרי כשהיו באים לרב ראשי ממשלות, הוא היה מתעמק בלימוד ולא היה רואה שום דבר, לא היה מעניין אותו כלום, פתאום מעניין אותו לומר ברוך הבה לשמעון פרס?! אלא הרב קם להביא ספר, ובדיוק שמעון פרס נכנס, והמחבר חושב לו על פי התמונה שהרב קם לכבוד שמעון פרס... שמעון פרס לא היה בסדר בלשון המעטה, ואפילו אם הסיפור אמיתי (מה שקשה להאמין) אסור לבזות את התורה. התורה מעל שמעון פרס ויצחק רבין וכולם, כי כולם דברים בטלים ומבוטלים, הכל שטויות ממש.

16. אחד בא לשמח את חברו שהוא חתן, ושמונים איש נדבקים - כולם דבוקים הם. פעם היה דיבוק שזה רוח שנכנסת בבן אדם, והיום... חרבן ושוממה, בעוונות הרבים. 17. אני זוכר פעם שהיה אברך אחד בשם ארביב (לא רבי נסים ארביב שלנו. משהו אחר), והיה בחדש אלול בבית לוינשטיין ברעננה, ובאו חבריו מיישיבת הנגב לבקר אותו. ושאלו אותו: האם מרגישים כאן "אלול"? איזה "אלול"? שום דבר. עולם כמנהגו נוהג.

שייבנה נמהרה נימינו אמנו

שנתיאשו מן התורה מאד, עמוד והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כולם. שכר כולם! כל השכר שמגיע להם תקבל אותו אתה. תלמד תורה, תלמד חכמה, תלמד דעת, תלמד תבונה. ואם מחר תרצה להיות רופא, תהיה רופא, גם הרמב"ם היה רופא, והיו לך ידיים עדינות²⁴. צריך לדעת שיש בתורה חכמה נוראה ונפלאה, והתורה בונה את האדם. ואפילו אדם שהוא מיוסר, סובל,

24. הייתי אצל רופא עיניים ששמו דוקטור דיסטניק והוא רופא טוב מאד, (עכשיו הפסקתי בגלל בעיית אחרות שיש לי, והוא כל שלשה חדשים היה עושה לי טיפול בעין, כי יש לי דלקת בעין וצריכה זריקת "אווסטיך", והוא מטפל בה). ואמרת לי שלפני כן הלכתי לרופא אחר בתל אביב שהיה שחצן, ועשיתי אצלו ניתוח קטרקט, והיה צועק: "אל תזוז", אני אומר לו אני לא זז, והוא צועק: "אתה כן זז". מה אתה צועק? אני משלם לך במיטב כספי, רק אשתו בקשה הנחה בגלל מישהו שביקש ממנה. ואני לא ביקשתי, כי אני לא רוצה לעשות אהנה לרופאים... אלא כמה שצריך לשלם אני משלם, ואם אי אפשר לשלם בבת אחת, אשלם בכמה תשלומים, וזה בסדר, ככה עושים. אבל אם תגיד לו שאתה רוצה הנחה, אם הרופא הזה משוגע על כסף, הוא יכול לעשות לך טיפול גרוע. ואילו הבן אדם הזה - הדוקטור השני, כל כך עדין ומטפל טוב, והיו על ידו מטופלים חרדים מבני ברק (הוא מקבל בתל אביב), וכולם אומרים עליו שיש לו ידיים של זהב, והוא מעודד את החולה בצורה מיוחדת. והוא אמר לי פעם, שתשיעם אחוז מידוס. מה זה מידוס? - מידות. כי כאשר הרופא מתייחס לחולה בצורה מיוחדת, החולה מתעורר ומרגיש שיש לו על מי לסמוך, אבל כאשר הרופא מתחיל לצעוק, ועוד על כסף, מה זה שוה?! (אחרי שנתיים הדוקטור הוא נפטר בגיל 72, תגיד לי, האם כדאי לך לצעוק על חולה שבא בפעם הראשונה לעשות ניתוח קטרט בשביל להרויח עוד קצת כספים מכאן ומכאן?! ואני לא ביקשתי שיעשו לי הנחה, עדיף שלא יעשו לי הנחה, כי זה "אנחה תחת הנחה"....)

מזה, אדם שלומד תורה, זכרו ישראל לעד ולדורי דורות, הנה הבבא סאלי הוא נכדו של רבי יעקב, והבבא סאלי יש לו נכדים ונינים ברוך ה' מפורסמים בעולם כולו²³, ורבי יעקב עצמו מהיכן הגיע? מעיר תפילאלת שזה בגבול שבין מרוקו ובין אלג'יר, ואמרו שפעם בא תלמיד חכם אחד (אולי ממרוקו), והגיע לעיר הזאת תפילאלת וראה שכולם יהודים פשוטים שמתפללים והולכים לעבודה, ונכנס לבית הכנסת ומצא שם גמרא מסכת חגיגה, תפס אותה ואמר: "מסכנה מסכת חגיגה, מסכנה אומללה, את נמצאת בחושך, מי מסתכל עליך, ומי לומד בך, מה את עושה כאן?" בא אליו בחור אחד ואמר לו: מה אתה אומר? אני לומד בה. התפלא: אתה מבין מה שאתה לומד?! אמר לו כן, תשאל אותי, שאל אותו ומצא אותו בקי בכל. שאל אותו איך קוראים לך? אמר לו: יעקב אביחצירא, חזר ואמר: "אשריך חגיגה שנפלת ביד צדיק כזה". כתוב בירושלמי סוף ברכות (פ"ט ה"ה): אמר רבי שמעון בר יוחאי אם ראת דור

בלבד. ואותו דבר החזון איש, הוא ידע לתת עצות לרופאים איך להיכנס ולנתח את המת. 23. ויש יהודי מרוקאי אחד שאמר לי שהוא נוסע בשבת ויש לו תמונה של בבא סאלי כמו דמות קטנה כזו, והוא שם אותה באוטו שלו, והוא שואל: האם מותר לי להסיע את הבבא סאלי בשבת? אתה מסייע את הבבא סאלי בשבת?! אמר לי לא אותו ממש, אלא את התמונה שלו שהיא באוטו, והיא מגינה עלי, ואני נוסע אתו בשבת, זה מותר? שהוא נוסע בשבת לא אכפת לו, אבל שהבבא סאלי שהוא מגן עליו יסע אתו בשבת זו שאלה גדולה...

בס"ד

שנת 2019
שנת שופטים
ש"ע מוסדות 'כסא רחמים'
תשע"ט חודש תשרי
הגב' מ' מאורו שליט"א

בשנה האחרונה נעזרו:
4,682
ילדים

מגן ראש הישיבה שליט"א לתורמים:

"כל מי שהתורם יקבל כפלי כפליים"

חייבים להמשיך!
***3495**

משפחת הרב המנוח מוסדות ישיבת "כסא רחמים"

23 שנה להסתלקותו

ויען שמואל

במלאת 23 שנה להסתלקותו של אבינו מורנו, איש חיל רב פעלים, אשר יגע להוציא כתבי רבנים לאור עולם, המוהל המובהק שו"ב

רבי שמואל עידאן זצ"ל
מייסד ישיבתנו הקדושה באה"ק, ומנהלה לשם שמים עד יומו האחרון

בס"ד כבכל שנה גם השנה יצא לאור לרגל יומא דהילולא קובץ 'ויען שמואל' (חלק כ"ג), ובו כמאה עשרים סימנים של תשובות בהלכה, חידושי תורה ומאמרי מוסר מרבותינו נ"ע ולהבה"ח מאורי הדור, רבנן ותלמידיהון.

לפרטים במערכת הקובץ: 055-674-6187
מייל: kerenlu.vsh@gmail.com

אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב

מעונה, נדוד שינה, כשלומד תורה הוא נעשה חי! כמו שכתוב: "כי יש לעץ תקוה אם יכרת ועוד יחליף, ויונקתו לא תחדל" (איוב י"ד, ז).

"וה' נתן חכמה לרבי שלמה"

יד. השבוע הזה יום פטירת רש"י ע"ה, בכ"ט בתמוז ערב ראש חודש אב, ולהראות לכם את החכמה של רש"י אין זמן. גם אם נשב עשר שעות ונביא עוד דוגמא ועוד דוגמא, עוד לא אמרנו כלום. רק אביא לכם שתי דוגמאות מפרשת השבוע, דוגמא ראשונה אמרתי אותה פעם לפני רבי יצחק אבא שאול שיהיה בריא (אחיו של הרב בן ציון אבא שאול ע"ה), ואמר לי שזו הערה יפה מאד, פשט אמתי. מה הוא? יש פסוק בפרשת מטות (במדבר ל"א ו'): "וישלח אותם משה אלף למטה לצבא, אותם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא, וכלי הקודש וחצוצרות התרועה בידו", וכלי הקודש" בתביר, וככה בכל הספרים, בתנ"ך קורן אחרת, "וכלי הקודש" בזקף קטון. וברויאר החזיר את הנוסח הישן שהיה בתביר. ואיך תוכל להכריע? הרי לקורן יש כתיב יד ולברויאר יש כתיב יד. בדרך כלל אני לוקח את דעת הרוב, כלומר בכל הספרים הישנים יש תביר, וגם בברויאר יש תביר, ורק קורן הוא יוצא דופן בזקף קטון, אבל כאן גם מצאתי הוכחה מרש"י שגם הוא קרא תביר.

מפירושי רש"י מוכח שגם הוא קרא בתביר

טו. מה ההוכחה? קודם כל נלמד קצת מכללי הטעמים, אם יש לך תביר וטרחא הטרחא מפסיקה יותר, ואם יש לך זקף קטון וטרחא הזקף קטון מפסיק יותר²⁵,

25. כתוב "צללו כעופרת במים אדירים" (שמות ט"ו ז'), ויש מפרשים שאומרים מי הם שצללו כעופרת במים? אלו המצריים שהם אדירים וחזקים, ולפי דעתם המלה "אדירים" חוזרת על המצריים. וסייעתא לדבריהם שהמלה "במים" היא בטעם מפסיק - טרחא, א"כ "במים" לבד, ומי צללו כעופרת? אדירים. אבל הפשט הנכון ע"פ הטעמים "במים אדירים" שהמים אדירים. ולמה? כי "כעופרת" בזקף קטון, ו"במים" בטרחא, וזקף קטון מפסיק יותר מהטרחא, "צללו כעופרת, במים אדירים", ואפילו שיש טרחא בכל זאת המלה במים מחוברת ל"אדירים", כמו "לא תרצח" (שמות כ"ב), "לא תשכח" (דברים כ"ה י"ט), והמון פסוקים ככה. וראיה לדבר שהמים הם אדירים, יש לנו רבי יהודה הלוי שאומר בסוף הפיוט מי כמוך, "דהרות אבירים באדירים נפלו" - דהרות אבירים אלו המצריים שהם וסוסייהם וכו' באדירים נפלו, מה הפירוש "באדירים" - שהמים אדירים. ועוד

אם נקרא לפי גירסת קורן וכלי הקודש בזקף קטון, "חצוצרות התרועה בידו", וכלי הקודש" זה מפסיק הפסק גדול, ואח"כ "חצוצרות התרועה בידו". ורש"י כותב: בידו - ברשותו, וכן "ויקח את כל ארצו מידו" (במדבר כ"א כו'). מה הוקשה לרש"י? הוקשה לו, איך אפשר שכל כלי הקודש וגם חצוצרות התרועה בידו, כמה היד של פנחס יכולה להכיל? וכי היא הייתה יד ענקית? [לכן הסביר שהכוונה ברשותו]. ואילו רש"י היה קורא וכלי הקודש בזקף קטון (כגירסת קורן), לא היתה קושיא, כי הפירוש הוא שמשה שלח את פינחס לצבא, וגם כלי הקודש היו אתו באיזה מקום, "חצוצרות התרועה בידו" - רק הם היו בידו, ואין שום קושיא. אלא מוכרח שבספרי רש"י היה כתוב וכלי הקודש בתביר. ואמרתי את זה בסיום החודש לפטירת הרב בן ציון אבא שאול ע"ה והיה שם אחיו שיבדל לחיים טובים וארוכים, רבי יצחק אבא שאול, ואמר לי שזה פשט יפה ואמתי.

רש"י תירץ את שתי הקושיות במלה אחת

טז. ועוד מקום אחר ברש"י בפרשת מסעי. מלה אחת של רש"י תירצה שתי קושיות, רק לשים לב²⁶. כתוב: "ואם בפתע בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה" (במדבר ל"ה, כ"ב), ומדובר ברוצח בשגגה. "או בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ויפיל עליו וימות" (במדבר שם פסוק כ"ג) - אם הוא זרק בלי כוונה אבן שמסוגלת להמית, והפיל עליו את האבן ומת - "והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו", "הוצילו העדה את הרוצח וגו' והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו" (שם כ"ה), אבל אם קודם ששיגע לעיר מקלט ימצא אותו, התורה מרשה לגואל הדם להרוג אותו, ולמה? כי אתה צריך להבין את גואל הדם, הוא לא יכול לראות אדם שהרג את אחיו או קרובו מסתובב ברחוב, אז אם

ראיה יותר יפה מנחמיה (ט"ו י"א), (ואנחנו אומרים את זה בכל יום): "את רודפיהם השלכת במצולות כמו אבן במים עזים", מאיפה נחמיה לקח את זה שהמים היו עזים? אולי לא היו עזים? אלא שהוא לקח את זה ממה שכתוב בתורה "במים אדירים" והוא אמר אותו דבר - במים עזים.

26. כשאומרים שכל מלה של רש"י היא פנינה, זה לא סתם. אנשים אומרים, מה צריך רש"י? יש לנו שוטנשטיין, רק שוטים אומרים ככה, מה נעשה להם.

דברי התעוררות ממרן ראש הישיבה שליט"א לאמירת תקון חצות בימי בין המצרים

הכנסת הגדול וק"ק תלמוד תורה נאספים ביום קהל גדול ומקוננים ובוכים בכל יום כמצות רבנו האר"י ז"ל וכו'. ע"ש.

גם בעובי' תונס יע"א, היה מנהג פשוט בימים אלה בבתי כנסיות לומר תיקון חצות בשעה 12.30 (בערך) בצהרים שאז הוא זמן חצות היום, ובעלי-בתיים פשוטים סוגרים חנויותיהם ובאים לבית-הכנסת וחולצים נעליהם לומר תיקון רחל, ובסופו נוסח אוי לי על גלות השכינה וכו' (שתיקן מרן החיד"א), ואחריו קינה אחת מקינות הנדפסות בסידורים (קול ברמה, על היכלי, ועוד). ולבסוף: עורה נא ימינך רמה וכו' התנערי מעפר וכו' פתח אליהו וכו', וקדיש על ישראל. (ובשנת התשכ"ב שהיה מרן ר' מצליח מאזוז צ"ל ראש ישיבת חב"ד בתונס, הנהיג שיאמרו בתקון חצות גם קינות

הימים, ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית וכו'. כי אז הוא התעוררות הדינים, בסוד כי ינטו צללי ערב" (וכ"כ בפרי עץ חיים, מגן אברהם, אליה רבה, באר היטב, משנה ברורה). וכן נהגו בקהלות קדושות בכל מקום. (כף החיים סימן תקנ"א אות רכ"א).

ומרן החיד"א (בספר מורה באצבע סי' ר"ל) כתב: טוב לומר סדר תיקון רחל בכל יום מבין המצרים אחר חצות, וכן נהגו בא"י תוב"ב ע"פ כתבי רבנו האר"י זצ"ל, והוא מנהג ותיקון. ע"כ ובספרו "שם הגדולים" (מערכת ספרים, קצוד תקפו כהן) כותב: ודע כי בארעא קדישא לא נמצא איש מפקפק על שום דברי תורה ורז"ל ח"ו, והכל מתאבלים על החורבן בעוה"ר ומתאמצים לומר כל לילה תיקון חצות וכו', ובימי בין המצרים בבית

עד ימי רבנו האר"י ז"ל נהגו בקהלות ספרד לקונן על החורבן בשלש שבתות דפורענותא, כמה קינות באמצע התפלה (נדפסו בסדר ארבע תעניות ליוורנו), וגם את ההפטרות אמרו בניגון קינות (עיין בשו"ת הריב"ש סימן קי"ב, ובכה"ח סימן תקנ"א אות י"ד, ועוד). לעומת זאת בחול לא היה שום סימן היכר לאוירת בין המצרים, איש איש על עבודתו ועל משאו. והמליצו על כך בדרך צחות: "שַׁפְּתָ מְשׁוֹשׁ לַבְּנוֹ, נִהְפֵךְ לְאֵבֶל מְחַלְּנוֹ"? אתמהא. עד שבא האר"י ז"ל וביטל כל מנהגי אבל וצער בשבתות, ולעומת זה תיקן אמירת "תיקון חצות" יום יום בימי החול, והילך לשונו בשער הכוונות:

מנהג טוב וכשר הוא מאוד לכל בעל נפש לשבת באבילות אחר חצי היום בכל אלו

שאנחנו מדברים על קיום ולימוד התורה, ויזכו כמה אנשים לעשות תענית חצי יום בערב ראש חודש, הקב"ה יבטל את הגזירה הזאת מעלינו, יחסל את נגיף הקורונה, ויתן לנו את משיח צדקנו. ונתחזק באמונה, בתורה ובשבת, ונזכה לכל הברכות האמורות בתורה, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים, ואת כל הרואים, ואת כל הקוראים אחר כך בעלוני "בית נאמן", הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה, ויתן להם הצלחה רבה, ורפואה שלמה לכל חולי עמו ישראל, וגם לחולים של אומות העולם, שתיפסק המכה הזאת מעל כל העולם, ונזכה לבריאות איתנה. אמן ואמן.

ואומר כל הזמן "בעזרת ה'", "בסיעתא דשמיא", "חסדי ה'", איך יתכן? הרי הרופאים כאן מדברים בגאווה, כמו איזה גביר מליארדר... תדברו בנחת. תבינו את החולה, הרי אם יש לו בעיה גופנית, יש לו גם בעיה וצער בנפש, זה לא מכונה שאתה מפרק את החלקים ומחבר אותם בחזרה. (תנסה לעשות ככה, תיקח אדם ותוריד לו את הידיים ואת הרגליים ותחזיר אותם... כבר "הלך" הבן אדם). אבל כשאתה בונה אותו מהמסד עד הטפחות, ומעודד אותו ומדבר אתו, אתה נותן לו חיים, ואתה עושה דבר טוב.

הוא יהרג אותו, במקרה כזה אין לו דם, אין מה לעשות. ולכן נאמר: "ורצח גואל הדם את הרוצח אין לו דם" (שם כ"ז) 27, "ורש"י כותב: "או בכל אבן אשר ימות בה" - הכהו. מה רש"י רוצה לומר במלה הזאת "הכהו"? אלא רש"י הוקשה לו שתי קושיות, דבר ראשון, "בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ויפיל עליו", למה כתב "ויפיל"? צריך לכתוב "הפיל עליו"? ודבר שני, מה זה "או בכל אבן"? צריך לכתוב או "כל" אבן, מה הבי"ת הזאת אומרת? ורש"י תירץ את שתי הקושיות האלה במלה אחת, שכביכול חסר בפסוק מילת "הכהו" כי המלה הזאת מובנה מאליה, כאילו כתוב: או שהכה אותו בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות, ואיך הכהו? הפיל עליו את האבן וימות.

אילו ידעו הבריות התענוג שיש בתורה

זי. צריך לדקדק ברש"י ולטעום תענוג ברש"י. יש תענוג בגמרא, תענוג בתוספות, תענוג במהרש"א, תענוג בהגהות הרש"ש שהם כמו כוכבים קטנים שמאירים את העולם כולו, זה התענוג האמת. וכשאדם ילמד כך, לא יערב לו כל השטויות האלה. וגם אם אחר כך ימצא פרנסה בדברים אחרים, במתמטיקה

בהנדסה ברפואה או בכל דבר שיהיה, יזכור ששעה של שיעור דף יומי חשובה עד מאד 28. ובזכות זה

27. לפני 58 שנים בתשכ"ב, היה אתנו תלמיד חכם שלמד בישיבה, והיה אז בחור צעיר ושמו רבי חיים פרץ, ואמרתי לו ששמתי לב בפרשת מסעי שאומרים "ורצח" על אדם שהוא רוצח רשע, או שהרג שלא כדין, ואילו "הורג" זה מי שהורג כדין, כמו הדיינים שהורגים, ולא רוצחים, וכי דיין שהוציא את פלוני להורג נקרא רוצח?! ודאי שלא. אם כן למה נאמר כאן "ורצח גואל הדם את הרוצח"? צריך לכתוב "הורג גואל הדם", הרי זה לא איסור, ומותר לו לעשות את זה, והוא אמר לי שאחר הכל זה לא כדין, כי הרוצח הזה עשה את זה בשוגג, וזה הגואל כי יחס לבבו והרגו, לכן התורה כתבה "ורצח". זה מתוק מדבש, וכתבתי את זה בשמו בכתבי יד שלי. (וגם לדעת ר' יוסי הגלילי (במכות דף י"א ע"ב) שמצוה ביד גואל להרוג את הרוצח, זה מפני ששעה טעות ויצא מחוץ לערי מקלט, והוסיף טעות על טעות).

28. יש רופא אחד אמריקאי בבילינסון שהוא מדבר

בס"ד

מוסדות "חכמת רחמים" יתפללו בעדכם

עשרה תלמידי חכמים יתפללו ויעתירו בעדכם על ציונו הקדוש של רבנו האר"י הקדוש

ביום ההילולא ה' באב המסוגל לישועות

בתרומה של 21 ש"ח עבור כל שם 5-5 שמות ומעלה 101 ש"ח בלבד

להעברת שמות לברכה:

רב קווי / הודעה למספר 08-6727523

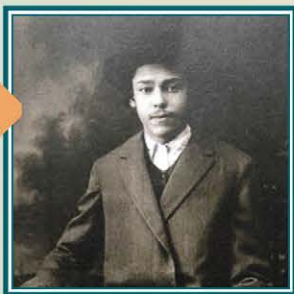
ליל ט"ב ויום ט"ב על הסדר, כדי שילמדו התלמידים מנגינות הקינות ביום ט"ב).

חבל שמנהג יקר זה (ככל המנהגים היפים והקדומים שלנו) הולך ומשתכח בימינו גם בין ההמון וגם בין תלמידי חכמים, ואין איש שם על לב. אם לגבי תיקון חצות בלילה ישנו תירוץ ידוע "אונסא דשינה שאנני", מה נענה ביום?

כדאי מאוד לחדש מנהג זה בימינו, ואם אי אפשר בחצות היום בדיוק, אפשר סמוך למנחה להתאסף לומר תיקון חצות במנין. וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה בביאת גואל צדק בב"א.

אי בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 22.
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה
לציין שם וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

למען תספור

בורא עד אנה יונתך במצודה

בתשעה באב יושבים קוראים קינוח, שפוקקות בכל ההסטוריה שלנו. עוסקות בחרבן, וגרוש ספרד הראשון [שהיה בשנת קנ"א] והשני [בשנת רנ"ב], ובגזרות האינקוויזיציה, ובגזרות "אלמונאחדיו". למשל הקינה "בורא עד אנה יונתך במצודה", מדברת על גרוש ספרד הקינה "היהודה וישראל דענו מר לי מאד", מדברת על גרוש ספרד הראשון (בשנת קנ"א) ומספרת מה הייתה ספרד לפני החרבן הזה. ויש קינה מיוחדת גם על גזרת אלמונאחדיו, שבגללה הרמב"ם ברח מספרד למרוקו ומשם לארץ ישראל ולמזרח, והיה ספור שלם על זה. ולמרבית הפלא אנו חיים וקיימים, עם ישראל חי וקיים, וכל אלה שפגעו בו קבלו את המכה שלהם. היום אין אינקוויזיציה, אין קומוניזם [השלטון] בכרית המועצות בהנהגת רוסיה, שרדף את היהודים, שהתמוטט לפני כשלושים שנה, אין מלכות יון עם הגזרות שלה, רק נשארה מדינה יבשה שאין בה ממש. אין מלכות רומי הענקית הזאת, שדניאל (א' ו') לא היה יכול לתאר אותה, רק כתב שהיא חיה אימתנית גדולה ותקיפה עם שנים מברזל ועשר קרניים וכו' (וכל דבר רומי על משהו שם) והיום הלכה מן העולם. וגם אשור שהגלתה את עשרת השבטים, מזמן כבר אין לה שום ערך בעולם, ולא נשאר ממנה כלום וגם בכל העתיקה נגמרה היום. היא הגיעה לשיא שלה בזמן נבוכדנצר, שאמר לו דניאל "אנת הוא ראשה די דהבא" (דניאל ב' ל"ח), אנתה הראש של ההבא. היום איפה הראש ואיפה ההבא? בכל נחרבה כליל ולא נשאר ממנה כלום (ובכל של היום [עיראק] היא בכל החדשה), וכמה שנסו לשחזר אותה לא עלה בידם. היום גרמניה מחכה בתור, אבל גם היא תקבל את שלה, "גם עליה תעבר כוס" (על פי איכה פרק ד' פסוק כ"א). (גליונות: 174 את א', 24 את ל"ג, 73 את ל"ה, ו-121 את כ"ב).

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני

היה ספור שאבא זצ"ל ספר פעם בליל תשעה באב אחרי שיצא מבית הכנסת (בשנת תשי"ג) שהיה מעשה בזמן רבי ישועה בסיס זצ"ל (ויש אומרים שהספור הזה היה עם חכם אחר במצרים, אבל קב שמעתי מאבא, וכן כתבו עוד אחרים). שהיה יהודי אחד מוכר עגלות ועוד דברי מאכל, והנה בתשעה באב היה אוכל וחנונו היתה פתוחה כרגיל, קרא לו הרב ושאלו מדוע אינו צם בתשעה באב? אמר לו היהודי: "הרב, כמה שנים עבר מהחרבן?" ענהו הרב: "אלף ושבע מאות שנה", אמר לו: "די מספיק, כמה אפשר להתאבל?! עברו אלף ושבע מאות שנה ועדין ממשיכים לבנות?! אמר לו הרב: "בסדר, שלום". כשהגיע פורים, אותו יהודי התחיל למכור בחנות מקרד ודבקה [מיני מאכלים מתוקים] וכו', אז הרב קרא לו ואמר "תכניסו אותנו לקלא ישישאר שם עד מחור" (והרב היה לו כח להכניס אותו לקלא), אמר לו היהודי: "למה עשית לי כך? הפסדת אותי כל היום הזה, שכל כך הייתי יכול להרויח בו" אמר לו הרב: "אתה יודע מתי קרה נס פורים?" ענה היהודי שאינו יודע, אמר לו הרב: "אגיד לך. נס פורים קרה לפני אלפים ומאתים שנה, ואם על אלף ושבע מאות שנה לא אכפת לך (ולכן אינך רוצה להתאבל על החרבן), אז על מה אתה עושה כל השמחה הזאת, על נס שלפני אלפים ומאתים שנה?! והוסיף ואמר לו: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני" (תהלים פרק קל"ז פסוק ה'), דהיינו אם אתה רוצה לשכח את ירושלים אז תשכח גם את מרדכי איש ימיני (עיינו אסתר פרק ב' פסוק ה') כלומר את נס פורים. (גליון 24 את כ"ד).

ידע תדע

1951 שנה לחרבן הבית

היום שמזכירים שנות החרבן [בית המקדש השני], כל העולם טועים בזה, וחושבים שהחרבן היה בשנת 68 למנין הגוים. ולכאורה משמע ככה מרש"י (בעבודה זרה דף ט' ע"א בד"ה כי מעינת), פעם כתבתי באריכות על זה (עיינו בספר בינה לעתים הנד"מ בקונטרס ברכת החמה עמ' רי"ג). ומי שרוצה להבין את הדברים, יפתח שו"ת המבי"ט (ח"א סוף סימן כ'), והרמב"ם בשלטה מקומות (בהקדמתו לחבור היד החקה, בפ"י מהלכות שמטה ה"ד וה', ובפ"א מהלכות קדוש החדש ה"ט ו'), ויראה שהחרבן היה שנה לאחר מכן. לכן בשנה הזאת 2020 למנינם, צריך להוריד מזה 69 שנים, וישארו 1951 שנה. אמנם יש דעה אחרת פחות שנה (והיא דעת רבנו תם) (תוספות בעבודה זרה דף ט' עמוד ב', בדבור המתחיל האי מאן) שמורידים 70 שנה ממנין הגוים, וכן כתב בכל ספרי ההסטוריה כיום, שבית המקדש השני נחרב בשנת 70 למנין הגוים). אבל הנה יש לנו את הרמב"ם והמבי"ט שכותבים ככה, וגם ספר מעלות המדות (עיינו בהקדמת המו"ל שם עמ' 7) והגר"א (חושן משפט סימן ס"ז ס"ק ח'), ואורים ותמים (ח"מ סימן ס"ז ס"ק בתומים שם), כותבים ככה. אמנם האשכנזים לא מוכירים את שנות החרבן בכלל, אבל הספרים שמזכירים כדאי לדיק בזה. לכן השנה הזאת היא שנת 1951 שנה לחרבן הבית. (ועשיתי סימן פה: "הספר ממנינו יגון ואנחה" - "יגון" עולה 69 שזו דעת הרמב"ם, "ואנחה" עולה 70 שזו דעת רבנו תם). (גליונות: 173 את ט"ו, 23 אותיות מ' - מ"ה והערה 36, 72 אותיות ט"ו, י"ט, ו-121 את כ"ו).

הלכה נאמנה

א. בקריאת הקינות בתשעה באב צריך לדלג על כל הנחמות. כן כותב הפרי חדש (בלקוטים סימן תקנ"ט ס"ה), וזה נכון. לכן אם תראה קינה שיש בסופה נחמה, תדע שהיא לא חברה בשביל תשעה באב, אלא בשביל השבתות שלפני תשעה באב, שבת "דבר" ושבת "שמעו" ושבת "חזון". אבל בתשעה באב עצמו לא אומרים נחמה, כי לא יתכן שתאמר נחמה ושוב פעם תבכה, "נחמתי מעיקרא", אין דבר כזה (גליון 173 את ט"ט).

ב. נוהגים לשים אבן תחת הכרית בליל תשעה באב (ראה שלחן ערוך והרמ"א סימן תקנ"ה סעיף ב'). וזה על פי המדרש (תנחומא פרשת ויצא אות ב') על הפסוק "והנה מלאכי אלקים עלים וידיים בו" (בראשית פרק כ"ח פסוק י"ב),

שאומר: מי זה המלאכים? זה מלאכי תבולה, ויעקב אבינו ראה את המלאכים של שרי אמות העולם שעולים ויורדים, השר של בכל עולה ויורד, השר של יון עולה ויורד, השר של פרס עולה ויורד, ואלו השר של אדום הולך ועולה בלי סוף, אז יעקב אבינו היה מתפלל: עד היכן יגיע השר הזה? אמר לו הקדוש ברוך הוא: אל תדאג, "אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנה משם אורידך נאם ה'" (עובדיה פרק א' פסוק ד'), ואם פן, יעקב אבינו ראה בחלומו את הגלית - כי הוא ראה את כל השרים של אמות העולם, והוא שם אבן מראשוטיו. ולכן עבר בתשעה באב היינו אוספים אבנים כדי לשים כל אחד תחת הכרית. (גליון 24 את ל"ו).

חידה

רק רבע וקרא על שמו

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פתרונות מוקדם קודם:

פתרון החידה: הוריד ממנו דל והפכו לטיפש. בעלון הקודם הערה 11 אמר מרן שליט"א: וקראתי מקורב שאויל מורדך נקרא על שם אליל שהיה בבבל ששמו "מרדוך", ומה הפירוש אויל מורדך? קראו לו "אמיל" אבל תביא לא רצה לכתוב לו אמיל, אלא קרא לו מילה קרובה לזה "אויל", כלומר מי ששומעין מרדוך, הוא אויל וטיפש. (דוקא וימיה תביא קורא לו אויל מורדך). ע"כ [וההפך בין אמיל לאויל הוא 34. והו' בגימטריא דל]. הוכחה: ס. פינחס - בני ברק פתרון התמונה: בשמחת הבר מצוה ליב"ח מורנו ראש הכולל הגאון רבי דוד עידאן שליט"א (נראה לשמאל מרן זצ"ל), אביו הרה"ג הצדיק רבי שמואל עידאן זצ"ל עם מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל (או הרב הראשי לתל אביב), נראה מורנו הגאון רבי רפאל כהן זצ"ל הרב הראשי לנתיבות. הוכחה: יונתן סערון - ירושלים, ומאיר רומניס גוליס - חולון